

Inlämningsuppgift 1: Perspektiv på hållbar utveckling

INTRODUKTION: I denna övning vill vi få er att reflektera över begreppet hållbar utveckling genom att utgå från ett antal verkliga 'dilemman' där olika aspekter av hållbar utveckling ställs emot varandra (se beskrivning i slutet av detta dokument). Er uppgift är att sätta er in i de olika projekten eller åtgärderna och analysera deras ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenser, för att sedan utifrån centrala begrepp som substituerbarhet och natursyn diskutera om de kan anses vara hållbara eller inte. Slutligen kommer ni få reflektera över om det i varje fall finns strategier för att uppnå hållbarhet i alla dess tre dimensioner (ekologisk, social, och ekonomisk) eller om man måste göra avvägningar mellan olika dimensioner och mål.

Uppgiften syftar till att bidra till följande lärandemål för kursen:

- Att kunna redogöra för innebörden och kritiskt förhålla dig till begreppet hållbar utveckling i dess tre huvudsakliga dimensioner: den ekologiska, den ekonomiska och den sociala.
- Att kunna redogöra för innebörden i begrepp som substituerbarhet, svag vs. stark hållbarhet, intra- och inter-generationell rättvisa och hur dessa relaterar till begreppet hållbar utveckling.

LITTERATUR: Ni kommer till stor del att behöva samla relevant information för att lösa denna inlämningsuppgift själva, via internet och andra källor. Bakgrund till hållbar utveckling och andra relevanta begrepp för diskussionen kan ni dock hitta under kurshemsidans dokument (litteratur för Temablock 1). Var noga att ange var informationen ni använder kommer ifrån när ni skriver er rapport, till exempel genom att ange författare, boktitel eller tidskriftstitel, och/eller URL i en fotnot.

OMFATTNING: Som en riktlinje bör en godkänd inlämning omfatta 2–3 sidor datorskriven text. Tidsmässigt motsvarar denna inlämningsuppgift en arbetsinsats på cirka 20 timmar/person (0,8 hp).

INLÄMNING: Inlämning av svarsrapport ska ske via kurshemsidans funktion för inlämningsuppgifter senast fredagen den 31 mars, kl. 8.00 (dvs. vid start för fördjupningstillfället för denna inlämningsuppgift).

BEDÖMNINGSGRUNDER FÖR GODKÄNT & POÄNGSÄTTNING: För att bli godkänd på denna inlämningsuppgift krävs att man besvarat samtliga delfrågor och att man får minst 10 poäng (av maximalt 20) på uppgiften. Poängsättning görs utifrån följande kriterier:

- *Fullständighet och genomförande enligt instruktion* – är hela frågan korrekt besvarad? Är relevanta uppgifter inkluderade?
- *Resonemang, argumentation och redogörelse* – är de argument som används relevanta, av vikt, och adekvata? Är resonemanget transparent och lätt att följa? Är språket klart och texten begriplig? Finns rena missuppfattningar eller felaktiga påståenden?
- *Förankring i och förhållningssätt till källor* – används ett kritiskt och självständigt förhållningssätt till den förmedlade informationen? Görs relevanta hänvisningar till litteratur och/eller föreläsningar? Visar studenten att den tillgodogjort sig innehållet i kursen?

UPPGIFTER:

- 1: Er första deluppgift är att samla tillräckligt med information om ert fall för att göra det möjligt att bedöma effekterna av projektet utifrån de tre pelarna i hållbar utveckling: ekologisk, ekonomisk och social. Sök information på nätet från olika intresseorganisationer (t.ex. miljöorganisationer eller företagsgrupper), internationella organ (Världsbanken, FN, etc), tidskrifter och vetenskapliga artiklar och gör i relevanta fall enkla överslagsberäkningar. Försök att fånga perspektiv och argument från både förespråkare och motståndare till projektet.

Sammanfatta sedan hur projektets genomförande skulle påverka miljö (till exempel biodiversitet, växthusgasutsläpp, föroreningar), ekonomi (förnybara och icke-förnybara resurser, kostnader och intäkter), samt sociala aspekter (mänskliga rättigheter, tillgång till mark, kultur & traditioner). Var tydliga med hur positiva och negativa effekter fördelas mellan och inom generationer (t ex hur miljöeffekter och inkomster fördelas mellan olika inkomstgrupper i landet där ert 'projekt' implementeras, hur fördelningen ser ut mellan stad och land, mellan lokal och globalpåverkan, samt hur det påverkar levnadsförhållandena för framtida generationer).

(6 p)

- 2: Använd er av begreppet substituerbarhet för att diskutera hur synen på om ert projekt eller åtgärd är hållbar eller inte beror på om man utgår från en svag eller stark definition av hållbar utveckling.

(4 p)

- 3: Diskutera hur synen på om projektet eller åtgärden är hållbar eller inte beror på om man utgår från en antropocentrisk, biocentrisk och ekocentrisk natursyn.

(4 p)

- 4: Välj två 'röster' i debatten kring ert fall (t.ex. en viss intresseorganisation), en som är för genomförandet av projektet och en som är emot. Välj ut ett par argument från varje organisation och diskutera vad argumenten säger om organisationens underliggande natursyn, etiska utgångspunkter, och syn på substituerbarhet. Använd citat (med källhänvisningar) för att illustrera era svar.

(4 p)

- 5: Tycker ni själva att projektet eller åtgärden bör genomföras? Motivera ert svar (och notera att det inte finns något "rätt" svar på denna fråga, däremot finns det bra och dåliga argument).

(2 p)

INFÖR FÖRDJUPNINGSTILLFÄLLET: Förbered en kort muntlig presentation av ert fall (ca 5 minuter) där ni redogör för de andra i er storgrupp vilka konsekvenserna är av att genomföra det projekt eller den åtgärd ni studerat och vilka avvägningar som man måste göra mellan olika dimensioner av hållbarhet i valet mellan att genomföra det eller inte. Fundera också på om det finns möjliga strategier för att undvika dessa intressekonflikter i ert fall (dvs. om det finns sätt att förena ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet).

BESKRIVNING AV DE OLIKA FALLEN:

Smågrupp 1: Utbyggnad av transportinfrastruktur i brasilianska Amazonas

Sedan många år tillbaka har man arbetat med att förbättra transportmöjligheterna i brasilianska Amazonas. Ett av dessa initiativ har varit att asfaltera vägen BR-163 som börjar i Cuiabá, huvudstad i den brasilianska delstaten Mato Grosso, och löper lodrätt 1 780 kilometer genom regnskogen i Amazonas till hamnstaden Santarém vid Amazonasfloden. Nu finns planer att utöka transportmöjligheterna ytterligare med två nya järnvägar och utbyggnad av vattenvägar i floderna Juruena, Teles Pires och Tapajós. Genom att öka transportkapaciteten och sänka transportkostnaderna skulle detta kunna öka möjligheterna för Brasilien att exportera soja och andra exportvaror, vilket skulle kunna bidra till en ekonomisk och social utveckling. Samtidigt skulle detta ge en ökad tillgänglighet till oskyddad regnskog och öka risken för att den huggs ner för att ge plats åt betesmark och sojaodlingar.

Er uppgift är att diskutera huruvida utbyggnad av transportinfrastruktur i brasilianska Amazonas kan anses vara hållbart eller inte.

Länkar till att börja läsa in er:

Sue Branford och Mauricio Torres, Mongabay (15 februari 2017), "Getting there: The rush to turn the Amazon into a soy transport corridor". <https://news.mongabay.com/2017/02/getting-there-the-rush-to-turn-the-amazon-into-a-soy-transport-corridor/>

Henrik Jönsson, Sydsvenskan (11 augusti 2007), "Sojavägen ska korsa djungeln". <http://www.sydsvenskan.se/ekonomi/sojavagen-ska-korsa-djungeln/>

Världsnaturfonden (2008), http://awsassets.panda.org/downloads/wwfbrazil04_08_06.pdf

The Economist (22 juli 2004), "Asphalt and the jungle". <http://www.economist.com/node/2946928>

McClatchy Newspapers (15 aug 2007), "Amazon highway pits progress against environment". <http://www.mcclatchydc.com/2007/08/15/18915/amazon-highway-pits-progress-against.html>

Smågrupp 2: Licensjakt på varg i Sverige

Den 30 januari 2013 beslutade Naturvårdsverket att tillåta licensjakt på 16 stycken vargar inom 8 revir i Mellansverige. Detta beslut, liksom tidigare och senare beslut om jakt på varg, har mött hård kritik från miljöorganisationer och även från EU eftersom vargen är kategoriserad som en 'starkt hotad' art i Sverige. Denna gång stoppades jakten efter två veckor (och tre skjutna vargar) efter ett överklagande mot beslutet av Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden och Rovdjursföreningen. På många andra håll, inte minst bland jägare och många bönder, välkomnades dock jakten eftersom vargen tar älg och rådjur, förhindrar jakt med löshund, och river tamboskap som får och ren.

Er uppgift är att diskutera huruvida licensjakt på varg i Sverige kan anses vara hållbart eller inte.

Länkar till att börja läsa in er:

Josefin Pehrson, Svenska Dagbladet (8 februari 2011), "För och emot licensjakt på varg". http://www.svd.se/nyheter/inrikes/for-och-emot-licensjakt-pa-varg_5925065.svd

Rodjuren och samhället, Rovdjurscentret De 5 Stora, <http://www.de5stora.com/om-rovdjuren/rovdjuren-och-manniskan/>

Hemsidor som är positiva till vargjakt: <http://www.vargfakta.se/>, <http://www.folkaktion.com/>

Hemsidor och organisationer som är negativa till vargjakt: <http://www.rovdjur.se>, <http://vargenstid.wordpress.com/>, <http://www.ekoturism.org/nyfiken/rovdjursturism/index.asp>

Smågrupp 3: Lom Pangar-dammen i Kamerun

I mars 2012 beslutade Världsbanken att bistå Kamerun med ett lån på 132 miljoner dollar för att byggandet av en kraftverksdam på floden Lom i östra delen av landet. Mindre än en femtedel av befolkningen i Kamerun har tillgång till elektricitet och där tillgång finns är eltillförseln ofta oregelmässig och elavbrott är vanliga, speciellt under torrsäsongen. Detta projekt skulle öka generationskapaciteten för vattenkraft i landet med upp till 150 MW, dels i existerande kraftverk och dels i ett nybygg kraftverk, vilket skulle kunna säkra eltillförseln för så många som fem miljoner kamerunier och bidra till ökad ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom. Samtidigt menar kritikerna att projektet främst kommer att förse aluminiumsmältverket Alucam, som ägs av det multinationella gruvbolaget Rio Tinto, med billig el och att de negativa miljömässiga och socioekonomiska konsekvenserna av projektet kan vara stora, till exempel förlust av biodiversitet och att många människor kommer tvingas flytta och förlora sin nuvarande försörjning.

Er uppgift är att diskutera huruvida byggandet av Lom Pangar-dammen kan anses vara hållbart eller inte.

Länkar till att börja läsa in er:

En konsekvensanalys av projektet av Afrikanska Utvecklingsbanken (ADB),
http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Environmental-and-Social-Assessments/2011%20Lom-Pangar%20R%C3%A9sum%C3%A9%20Environnemental%20et%20Social_EN.pdf

Information om projektet från Världsbanken -

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/AFRICAEXT/0,,contentMDK:23354755~pagePK:146736~piPK:226340~theSitePK:258644,00.html>

Argument emot byggandet av stora kraftverksdammar från nätverket International Rivers -

<http://www.internationalrivers.org/problems-with-big-dams>

Global Village Cameroon, Bank Information Center och International Rivers Network, "In whose interest?".

<https://www.internationalrivers.org/sites/default/files/attached-files/whoseinterest.pdf>

Smågrupp 4: Ojnareskogen på Gotland

Företaget Nordkalk har sedan 2005 arbetat för att få tillstånd att etablera ett kalkbrott i ett område på Gotland som kallas Ojnareskogen. Efter många turer så fick bolaget tillstånd av Mark- & miljööverdomstolen att påbörja brytningen av kalk i juli 2012. Samtidigt överklagade Naturvårdsverket och ett flertal miljöorganisationer detta beslut till Högsta domstolen med anledning av Ojnareskogens naturvärden; området är definierat som ett riksintresse för naturvård, turism och friluftsliv och är hem för flera rödlistade (utrotningshotade) arter av växter och djur. När företaget Mellanskog i augusti 2012 skulle påbörja avverkningen av skog för kalkbrottet genomförde lokalbefolkning och miljöaktivister omfattande protester och civil olydnads-aktioner som stoppade avverkningen och i oktober samma år beslutade Högsta domstolen att ta upp fallet till prövning.

Er uppgift är att diskutera huruvida etablerandet av ett kalkbrott i Ojnareskogen kan anses hållbart eller inte.

Länkar till att börja läsa in er:

Den ideella föreningen Bevara Ojnareskogen som kämpar för att stoppa avverkningen -

<http://www.ojnareskogen.se/>

Naturvårdsverkets sammanfattning kring fallet med länkar till officiella dokument -

<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Rattsinformation/Rattsfall/Takter/Kalkbrytning-i-Bunge/>

Debattartikel i SvD av Hans Lööf, professor i nationalekonomi, om de ekonomiska vinsterna av kalkbrottet -

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/kalkbrottet-kommer-att-bli-dyrt-for-gotland_7464862.svd

Nordkalks svar på en debattartikel från Naturskyddsföreningen om miljöeffekterna av kalkbrottet -

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/katastrofscenariot-saknar-grund_7396012.svd